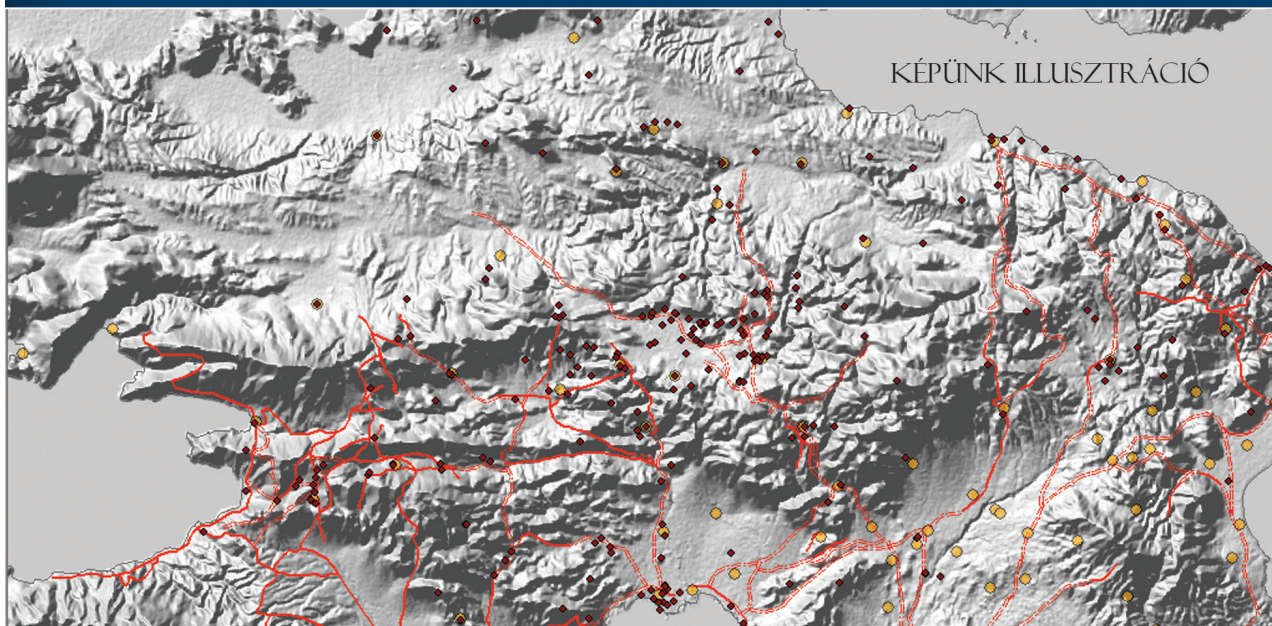

DIGITÁLIS ATLASZ KÉSZÜL AZ ÓKORI ATTIKÁRÓL

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

DR. NEMES ZOLTÁNNAL BESZÉLGETTÜNK A PROJEKTBEN
ZAJLÓ MUNKÁRÓL ÉS ANNAK EKF-ES VONATKOZÁSÁIRÓL

Geoinformatika és ókortörténet?

2014. december 10-én főiskolánk Földrajzi és Környezettudományi Intézetének földrajz tanszékei a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karának Klasszika-filológiai és Ókortörténeti Tanszékén működő KATHA Projekttel közösen szervezték meg a II. Ókortörténet és geoinformatika című konferenciájukat. Az esemény kapcsán kérdeztük a KATHA Projekt vezetőjét, Dr. Nemes Zoltán egyetemi docenst, nem fából vaskarika ez a programcím? Hogyan kapcsolódnak össze ezek az egymástól távol állóknak látszó stúdiumok?

Nemes Zoltán: Engedelmeivel kicsit meszszebbről indulok. Még az elmúlt évezredben, az 1900-as évek végén történelem-földrajz szakos hallgatókat szeminarizáltam ókortörténetből az akkori Kossuth Lajos Tudományegyetem történelem szakán. Jó képességű csapat állt össze akkor és a közös érdeklődés hosszú, 10 féléves tanár-diák viszonyt eredményezett velük. Végzésük után sem szakadt meg kapcsolatunk, a munkát különféle formában tovább folytattuk. Időközben az egykori hallgatókból képzett szakemberek lettek, oktató és kutatói munkakörbe kerültek a felsőoktatásban. Így történt

ez Dr. Patkós Csaba főiskolai docens esetében is, akivel még hallgató korában elkezdtünk egy kutatási témát, ebből nőtt ki mostani közös programunk.

Paletta: Mi ez a program és milyen formában és keretek között zajlik együttműködésük?

NZ: 2013-ban elnyertem a Nemzeti Kiválóság Program Szentágothai János Tapasztalt Kutatói Ösztöndíját. Ennek támogatásával szinte azonnal megalakítottuk a KATHA Projektet. A

rövidítés feloldása: A Korai Attika Történeti és Humán-ökológiai Atlasza. Megértéséhez célszerűbb, ha idézek kutatási programunkból. „A kutatás a klasszikus kori Attikában, az ókori athéni államának területén létező embercsoportokra, falutelepülésekre irányul. A projekt keretében ókortörténész, geoinformatikus, társadalomföldrajzos és informatikus kutatók együttműködésével először egy

Beküldött fotó

A melléklet a Tudományos eredmények disszeminációja
az Eszterházy Károly Főiskolán című
TÁMOP-4.2.3.-12/1/KONV-2012-0050 pályázat keretein belül készült.

Beküldött fotó

adatbázis készül a kutatás tárgyát képező attikai falvokról. Az adatbázisépítés során összegyűjtjük, geoinformatikai rendszerbe helyezzük és térinformatikai szoftverben megjelenítjük a 139 településre vonatkozó valamennyi történeti, tájföldrajzi, társadalomföldrajzi és humán-ökológiai adatot. Az adatbázisból kinyerhető információk feldolgozásával, a térinformatika nyújtotta lehetőségek kihasználásával végső célunk egy digitális atlasz elkészítése, mely térben, ugyanakkor időben is vizsgálja az attikai falvak gazdasági, társadalmi és politikai viszonyait, elemzi életvitelüket, a települések és környezetük, tehát az ember és a táj egymásra utalt létezésének történetét a történeti humánökológia kérdésfeltevésével és módszereivel.”

P: Történeti humánökológia? Mit takar ez a fogalom?

NZ: Háromszor három elemre bontanám a választ, de előrebocsátom, ezeket a definíciókat konkrét kutatási előfeltételezések és célok számára operacionalizáltuk, tudva és elismerve más kutatások és kutatók jogát a fogalmak újraelkötésére. A projektben ökológiai értelemben alapegység egy adott falutelepülésen lakó emberek, valamint biológiai létezésükhöz szükséges növények és állatok mindennapi kapcsolatukban megfogható és kimutatható összessége. Humánökológiai szempontból meghatározza létezésüket a háromszatú természet- és társadalomföldrajzi feltételrendszer, melyben él és együtt él a fenti hármasság. A természetföldrajzi feltételrendszer egyrészt eredendően természetes állapotú táj, másfelől a humán szféra által szükségletei szerint átalakított környezet. A harmadik tényező a tágabb társadalmi háttér, mely a település létezését, kiteljesedését és reprodukcióját vagy elősegíti, vagy gátolja. A társadalmi háttér megjelenhet egyrészt a közvetlenül szomszédos emberi közösségek formájában, másfelől a politikai szervezet, az államiság képében játszhat szerepet a humán-ökológiai feltételrendszerben. A történeti humánökológiai felfogás értelmezésünkben a fent leírtak létezése, keletkezése és változása (vagy éppen állandósága) a Kr. e. V-IV. századi klasszikus athéni ókorban. A régmúlt és a valahai jelen, valamint a rájuk épülő változások áttekintése az időbeliség elvét és gyakorlatát hozzák a történeti stúdiómba, mely jelen pillanatban deziderátum, hiányzik a hazai ókortörténeti kutatásból.

P: Nagyon érdekes kérdések. Ez volt a mai konferenciájuk témája is?

NZ: Igen, erről és még néhány kapcsolódó kérdéstről szolt a mai workshopunk. Jomagam a HGIS (Historival Geographic Information System – Történeti Földrajzi Információs Rendszer) rendszerek keretébe ágyazva ismertettem a KATHA Projekt célkitűzéseit, az elvégzett munka nehézségeit és elért eredményeinket, azzal a nem titkolt céllal is, hogy felkeltsem a résztvevő hallgatóság figyelmét az ilyen típusú kutatások fontosságára. Dr. Szabó Gergely, geoinformatikus kollegánk a térinformatika egyik fontos területéről, a digitális magasságmodellek megalkotásáról, a Global Mapper szoftver alkalmazhatóságáról és ezek

szerepéről írt előadást a történeti kutatások szolgálatában. Vendéglátónk Dr. Patkós Csaba, a projekt társadalomföldrajzos tagja a Népeségföldrajz és humánökológia: a KATHA Projekt tanulságai a felsőoktatásban című előadásával tette érzékelhetővé és még fogyaszthatóbbá a témát és a programot a láthatóan lelkes hallgatóság számára. Megítélésem szerint a workshop elérte kitűzött célját, az elhangzott előadások és a résztvevők hozzászólásai, kérdései elősegítik a projekt további munkáját, a projektben társult felsőoktatási kutatóhelyek közötti együttműködést.

P: Köszönöm a beszélgetést és további sok sikert kívánok kutató- és oktatómunkájukhoz!

Beküldött fotó

A melléklet a Tudományos eredmények disszeminációja az Eszterházy Károly Főiskolán című TÁMOP-4.2.3.-12/1/KONV-2012-0050 pályázat keretein belül készült.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE